

ایران ورزشی

- صاحب امتیاز: خبرگزاری جمهوری اسلامی
- مجری: مؤسسه فرهنگی و مطبوعاتی ایران
- رئیس هیأت مدیره: صادق حسین جابری انصاری
- مدیرعامل و مدیر مسئول: علی متقیان
- سردبیر ارشد مؤسسه: هادی خسرو شاهین
- سردبیر ایران ورزشی: علی جوادی
- تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۵۱۱۳۳ | فکس: ۸۴۷۱۱۱۳۳
- چاپ: چاپخانه مؤسسه جام جم
- سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷ - ۸۸۵۵۱۲۰۵ - ۸۸۷۴۶۵۸۳۳
- امور مشترکین: ۸۸۷۴۸۸۰۰ - ۸۸۷۴۸۸۰۰
- نشانی: تهران، خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸
- صندوق پستی: ۵۳۸۸۸-۱۵۸۷۵

پنج سال، ۱۳۴ پرونده

بر اساس آمار مطرح‌شده درباره اختلاف‌های بین‌المللی فوتبال ایران، از ابتدای سال ۲۰۲۰ تا پایان سال ۲۰۲۴ دست‌کم ۱۳۴ پرونده علیه باشگاه‌های ایرانی در مراجع بین‌المللی ثبت شده است. همچنین گزارش‌هایی از اضافه شدن بیش از ۳۰ پرونده دیگر در فاصله سال‌های ۲۰۲۴ تا ۲۰۲۶ منتشر شده است. این ارقام، در صورت

تأیید براساس داده‌های رسمی، نشان‌دهنده گستردگی اختلاف‌های قراردادی و ضرورت بررسی دقیق‌تر عوامل شکل‌گیری آنهاست. البته تعداد پرونده‌ها به‌تنهایی تصویر کاملی از وضعیت ارائه نمی‌کند. برای ارزیابی دقیق‌تر، باید مشخص شود چه تعداد از پرونده‌ها به پرداخت مطالبات، فسخ قرارداد، اختلاف

بر سر اجرای تعهدات یا سایر موضوعات مربوط بوده‌اند و چه سهمی از آنها با توافق حل شده‌اند. با این وجود، تکرار چنین اختلاف‌هایی ضرورت توجه بیشتر به شفافیت قراردادها، پرداخت به‌موقع دستمزدها و پیشگیری از اختلاف‌های طولانی را نشان می‌دهد.

چرا اختلاف‌ها در فوتبال ایران به‌سختی به پایان می‌رسند؟

جشنواره شکایت‌های بی‌پایان

گزارش ویژه

محمد رضا رحیم‌پور

خبرنگار

از پرونده علیرضا بیرانوند و یاسر آسانی تا اختلاف‌های چادرملو، تراکتور و سپاهان، تکرار شکایت‌ها و ادامه دار شدن اعتراض‌ها، پرسش‌هایی جدی درباره کارآمدی سازوکارهای رسیدگی به اختلاف‌ها در فوتبال ایران ایجاد کرده است. مسأله فقط تعدد پرونده‌ها نیست؛ پرسش اصلی این است که چرا تصمیم‌های داخلی در بسیاری از موارد نمی‌توانند به پایان اختلاف‌ها منجر شوند. فوتبال ایران دیگر فقط در زمین مسابقه تعیین تکلیف نمی‌شود. پشت بسیاری از نتایج، قراردادهای تصمیم‌های فنی، اختلاف‌هایی شکل می‌گیرند که اغلب از کمیته‌های داخلی آغاز می‌شوند و تا مراجع بین‌المللی ادامه پیدا می‌کنند. الگویی تکراری در این میان دیده می‌شود: اختلافی شکل می‌گیرد، تصمیمی اعلام می‌شود، یکی از طرفین به آن اعتراض می‌کند و پرونده وارد مرحله‌ای تازه می‌شود. ادامه این روند، ضرورت بازنگری در شیوه رسیدگی به اختلاف‌ها و جلب اعتماد باشگاه‌ها را برجسته می‌کند. پرونده علیرضا بیرانوند و پرسپولیس یکی از نمونه‌های شناخته‌شده این وضعیت است. بیرانوند پس از فسخ یکطرفه قرارداد خود با پرسپولیس، به تراکتور پیوست و اختلاف دو طرف به موضوعی طولانی و بحث‌برانگیز تبدیل شد. فارغ از نتیجه نهایی و جزئیات این پرونده، ادامه‌دار شدن اختلاف نشان می‌دهد که تصمیم‌های مرتبط با قراردادهای تازه اندازه می‌توانند بر فضای فوتبال اثر بگذارند. اعتراض به تصمیم‌های داخلی، به‌خودی‌خود نشانه ضعف نیست. هر سازوکاری باید امکان بازبینی تصمیم‌ها را فراهم کند. مسأله زمانی جدی می‌شود که ادامه اعتراض‌ها به الگویی قابل‌پیش‌بینی تبدیل شود و طرفین، پیش از پایان رسیدگی، از پیگیری پرونده در مراجع بالاتر سخن بگویند. در چنین شرایطی، این پرسش مطرح می‌شود که آیا مشکل به کیفیت تصمیم‌ها بازمی‌گردد، آیا رویه‌ها از ثبات کافی برخوردارند یا اطلاع‌رسانی ناکافی زمینه‌تزید را فراهم می‌کند؟

پرونده ماثورو کاپاپرو و چادرملو نمونه دیگری از این وضعیت است. پس از تصمیم انضباطی درباره دیدار این تیم مقابل گل‌گهر و تغییر نتیجه مسابقه از برد پنج بر یک چادرملو به شکست سه بر صفر، باشگاه‌های صادرشده را دارای ایرادهای جدی دانست و از

آسانی: فسخ در سایه ابهام مقررات

پرونده یاسر آسانی، هافبک آلبانیایی استقلال، نمونه‌ای از دشواری‌هایی است که در پی دخالت مقررات و نبود هماهنگی میان بخش‌های مختلف فوتبال ایران شکل می‌گیرد. اگر پرونده بیرانوند نشان داد که یک اختلاف قراردادی چگونه می‌تواند به مجموعه‌ای از پرونده‌های مرتبط تبدیل شود، ماجرای آسانی ابعاد دیگری از این وضعیت را آشکار می‌کند. وضعیتی که در آن، روایت متفاوت از مقررات و روند‌های اداری، تصمیم‌گیری را دشوار و سرنوشت پرونده را نامشخص می‌کند.

بر اساس روایت پرسپولیس، آسانی روز ۱۴ جولای قرارداد خود را با استقلال فسخ کرد و دلالیش را طی

پیگیری موضوع در دادگاه حکمیت ورزش (CAS) خبر داد. تراکتور نیز پس از تصمیم کمیته انضباطی درباره دیدار جام حذفی مقابل شمس‌آذر، اعتراض را دنبال کرد. سپاهان هم پس از آنکه درخواستش درباره دیدار مقابل ملوان در کمیته‌های انضباطی و استیناف به نتیجه نرسید، پیگیری موضوع در CAS را در دستور کار قرار داد.

این پرونده‌ها از نظر موضوع و شرایط یکسان نیستند و نمی‌توان درباره همه آنها قضایاتی مشابه داشت. نکته مهم، تکرار وضعیتی است که در آن تصمیم‌های داخلی به‌جای پایان‌دادن به اختلاف‌ها، گاهی مقدمه ادامه آنها می‌شوند. افزایش تعداد مراحل رسیدگی نیز به‌تنهایی نمی‌تواند اعتماد ایجاد کند؛ آنچه اهمیت دارد، روشن بودن دلایل تصمیم‌ها، ثبات رویه‌ها و رسیدگی در زمان مناسب است.

یاسر آسانی: اختلافی فراتر از شکایت باشگاه‌ها

پرونده یاسر آسانی و استقلال، علاوه بر اختلاف میان باشگاه‌ها، پرسش‌هایی درباره هماهنگی بخش‌های مختلف فدراسیون فوتبال مطرح کرد. آسانی، هافبک آلبانیایی استقلال، پیش از آغاز فصل قراردادش را فسخ کرد و سپس به این تیم بازگشت. با توجه به بسته‌بودن پنجره نقل‌وانتقالات استقلال، حضور او در ترکیب تیم با اعتراض‌هایی همراه شد. پرسپولیس، مس شهرریک و سپاهان از استقلال شکایت کردند و کمیته انضباطی هر سه شکایت را رد کرد. پس از آن، پرسپولیس اعتراض خود را ادامه داد و از ارائه اسناد جدید خبر داد. در جریان این پرونده، کمیته انضباطی از کمیته بین‌الملل به دلیل در اختیار نگذاشتن مدارک مربوط به فسخ قرارداد آسانی انتقاد کرد. این موضوع، پرسشی مدیریتی را پیش می‌کشد: اگر بخش‌های مختلف یک مجموعه برای بررسی موضوعی مشترک به اطلاعات یکدیگر نیاز دارند، چرا تبادل اسناد با دشواری روبه‌رو می‌شود؟ هماهنگی اداری و دسترسی به اطلاعات، از پیش‌شرط‌های رسیدگی دقیق و به‌موقع است و اختلال در این روند می‌تواند به طولانی شدن اختلاف‌ها دامن بزند. ابهام‌ها با انتشار روایت‌های متفاوت درباره مسیر پیگیری پرونده بیشتر شد. پرسپولیس از قصد خود برای مراجعه به CAS و رزرو نوبت خبر داد، در حالی که مهدی تاج، رئیس فدراسیون فوتبال، از شکایت این باشگاه به کنفدراسیون فوتبال آسیا سخن گفت. سخنگوی پرسپولیس این ادعا را رد و اعلام کرد باشگاه در

نامه‌ای رسمی به باشگاه اعلام کرد. او روز بعد نیز به مدیربرنامه‌های خود اجازه مذاکره با پرسپولیس را داد. پرسپولیس مدعی است این اسناد را به مراجع مربوطه ارائه کرده و پیگیری پرونده از مسیرهای بین‌المللی را نیز در نظر دارد. استقلال روایت دیگری از ماجرا دارد. مسئولان این باشگاه معتقدند فسخ آسانی در راستای لیگ به ثبت نرسیده و طبق ماده ۲۲ دستورالعمل حاکم بر قراردادهای لیگ برتر، ثبت داخلی برای معتبر دانستن آن ضروری است. استقلال همچنین اعلام کرده که فسخ در سامانه‌های بین‌المللی مربوطه ثبت نشده و از نگاه این باشگاه، وضعیت قراردادی بازیکن همچنان با بر جاست.

تفاوت این دو روایت، پرسشی مهم را پیش می‌کشد: وقتی برداشت‌ها از الزامات داخلی و بین‌المللی یکسان

نیست، کدام روند باید مبنای تصمیم‌گیری قرار گیرد؟ پاسخ به این پرسش نیازمند بررسی دقیق اسناد و مقررات مربوط است و نمی‌توان صرفاً بر پایه ادعاهای طرفین درباره وضعیت نهایی بازیکن اظهار نظر کرد. آنچه روشن به نظر می‌رسد، ضرورت هماهنگی بیشتر میان سازوکارهای داخلی و بین‌المللی فوتبال است. سه باشگاه پرسپولیس، مس شهرریک و سپاهان از حضور آسانی در دیدارهای مقابل خود شکایت کرده‌اند. کمیته انضباطی فدراسیون فوتبال در ابتدا شکایت‌ها را رد کرد، اما پرسپولیس با ارائه مستندات تازه، پیگیری پرونده در کمیته استیناف را ادامه داد. در صورت تغییر تصمیم اولیه، ممکن است پیامدهایی برای نتایج مسابقات استقلال در نظر گرفته شود؛ موضوعی که تعیین تکلیف آن به بررسی مستندات

و تصمیم مراجع مربوطه وابسته است. استقلال نیز اعلام کرده که موضوع شکایت متقابل از پرسپولیس به اتهام اغوی بازیکن را بررسی می‌کند. اهمیت این پرونده تنها به اختلاف میان دو باشگاه محدود نمی‌شود. گزارش‌ها از اختلاف نظر میان بخش‌های مختلف فدراسیون درباره دسترسی به اسناد فسخ قرارداد آسانی حکایت دارد. گفته شده است کمیته انضباطی از کمیته بین‌الملل خواسته گزارشی دقیق باشد، چنین وضعیتی ضرورت ایجاد رویه‌ای روشن برای تبادل اطلاعات میان بخش‌های مختلف فدراسیون را برانگیزد. اگر این که تصمیم‌ها می‌توانند بر وضعیت بازیکنان و نتایج مسابقات اثر بگذارند.

قراردادها و ضرورت پابندی متقابل

برای بررسی متصفانه این پرونده‌ها، باید دیدگاه باشگاه‌ها را نیز در نظر گرفت. قراردادهای حرفه‌ای برای ایجاد ثبات و امکان برنامه‌ریزی منطقی می‌شوند و طبیعی است که باشگاه‌ها نخواهند سرمایه‌گذاری آنها روی بازیکنان به آسانی بی‌اثر شود. از سوی دیگر، تعهدات قراردادی تنها متوجه بازیکن نیست و باشگاه نیز باید وظایف خود را مطابق توافق انجام دهد. در مواردی که اختلاف بر سر پرداخت دستمزد یا اجرای تعهدات شکل می‌گیرد، بررسی دقیق عملکرد هر دو طرف اهمیت دارد. پرونده بیرانوند نیز از همین جهت قابل توجه است. اختلاف بر سر قرارداد و پیامدهای فسخ، در کنار پیگیری‌های جداگانه برای مطالبات مالی، نشان داد که یک موضوع می‌تواند در مسیرهای مختلف دنبال شود و نتایج متفاوتی داشته باشد. در پرونده آسانی هم پیش از هر نتیجه‌گیری، لازم است اسناد، زمان‌بندی اقدامات و مقررات مرتبط به‌دقت بررسی شوند. اظهار نظر قطعی پیش از روشن شدن این موارد، ممکن است به پیچیده‌تر شدن فضای اختلاف کمک کند.

راهی برای کاهش اختلاف‌ها

پرونده آسانی، بیش از آنکه به‌تنهایی معیاری برای قضاوت درباره عملکرد یک باشگاه یا بازیکن باشد، نمونه‌ای از دشواری‌های ناشی از نبود هماهنگی و شفافیت کافی در روندهای فوتبال ایران است. اختلاف روایت‌ها درباره ثبت فسخ، نحوه دسترسی به اسناد و مسیر رسیدگی، شرایطی ایجاد کرده که تعیین تکلیف پرونده به زمان و بررسی بیشتری نیاز دارد. برای کاهش این مشکلات، لازم است مقررات داخلی با الزامات بین‌المللی هماهنگ‌تر شوند، روند ثبت و اعلام فسخ قراردادها به‌روشنی تعریف شود و تبادل اطلاعات میان بخش‌های مختلف فدراسیون با سرعت و دقت بیشتری انجام گیرد. انتشار توضیحات مستند درباره تصمیم‌ها نیز می‌تواند به درک بهتر روند رسیدگی کمک کند و از شکل‌گیری برداشت‌های متناقض بکاهد. فوتبال ایران برای کاهش اختلاف‌های فرسایشی، بیش از هر چیز به رویه‌هایی روشن، قابل‌پیش‌بینی و منسجم نیاز دارد. هدف نباید محدود کردن حق اعتراض باشگاه‌ها یا بازیکنان باشد؛ مهم آن است که اختلاف‌ها در مسیر مشخص و با اتکا به اطلاعات کامل بررسی شوند. تنها در چنین شرایطی می‌توان امیدوار بود که پرونده‌هایی مانند ماجرای آسانی، به‌جای تبدیل شدن به اختلاف‌هایی طولانی و چندلایه، در زمانی معقول تعیین تکلیف شوند و توجه دوباره به زمین فوتبال بازگردد.

وقتی هیچ رأیی پایان اختلاف نیست

پرونده آسانی را باید در چهارچوب گسترده‌تری از اختلاف فوتبال ایران بررسی کرد. در سال‌های اخیر، برخی باشگاه‌ها پس از صدور رأی داخلی، از احتمال اعتراض به مراجع بالاتر یا بین‌المللی خبر داده‌اند. چادرملو پس از تغییر نتیجه دیدار مقابل گل‌گهر در پرونده ماثورو کاپاپرو، رأی صادرشده را دارای ایراد دانست و از پیگیری در دادگاه عالی ورزش (CAS) سخن گفت. تراکتور نیز پس از رأی کمیته انضباطی درباره دیدار جام حذفی مقابل شمس‌آذر، مسیر داخلی در پرونده دیدار با ملوان، از مراجعه به CAS خبر داد. اعتراض به رأی، بخشی از روندهای معمول رسیدگی است و نمی‌توان صرف‌استفاده از این حق را نشانه بی‌اعتمادی دانست. آنچه اهمیت دارد، تکرار اختلاف‌ها و طولانی شدن روند تعیین تکلیف آنهاست. هنگامی که طرفین بارها تصمیم‌های صادرشده را مورد مناقشه قرار می‌دهند، این پرسش مطرح می‌شود که آیا سازوکارهای موجود توانسته‌اند به اندازه کافی روشن، منسجم و قابل‌پیش‌بینی عمل کنند یا نه. در چنین شرایطی، هر پرونده ممکن است از یک اختلاف محدود آغاز شود و به مجموعه‌ای از اعتراض‌ها، پاسخ‌ها و پیگیری‌های تازه برسد. این روند، افزون بر هزینه‌های مالی و زمانی، می‌تواند برنامه‌ریزی باشگاه‌ها و وضعیت بازیکنان را نیز تحت تأثیر قرار دهد. در نهایت، بخش مهمی از انرژی فوتبال به‌جای تمرکز بر رقابت ورزشی، صرف پیگیری اختلاف‌هایی می‌شود که گاه مدت‌ها بدون نتیجه قطعی باقی می‌مانند.

رسول باختر: آسانی بازیکن جدید محسوب نمی‌شود

نپذیرفته و دلیل آن را ثبت نشدن فسخ عنوان کرده است. به نظر من، این استدلال که چون فسخ قرارداد ثبت نشده، بنابراین فسخی صورت نگرفته، استدلال درستی نیست و در مراجع رسیدگی نیز به‌سادگی پذیرفته نخواهد شد. او ادامه داد: «در وهله نخست، باید توجه داشت که فدراسیون فوتبال نمی‌تواند برای بازیکن تعیین تکلیف کند که حتماً باید برای ثبت فسخ قرارداد به‌صورت حضوری اقدام کند. از سوی دیگر، چنین انتظاری از یک بازیکن خارجی که باید برای این

با بالا گرفتن بحث‌ها درباره وضعیت قرارداد یاسر آسانی و ادعای ثبت نشدن فسخ قرارداد او در تابستان، رسول باختر، کارشناس حقوقی فوتبال، معتقد است استدلال فدراسیون فوتبال در این زمینه قابل‌پذیرش نیست و آسانی حتی در صورت انعقاد قرارداد جدید نیز بازیکن جدید محسوب نمی‌شود.

رسول باختر در این خصوص گفت: «با توجه به موضوع پرونده، نکته مهم این است که اعلام شده قرارداد آسانی در تابستان فسخ شده، اما فدراسیون فوتبال این فسخ را

به‌خودی‌خود مشکل مورد بحث را ایجاد نمی‌کند. این کارشناس حقوقی در ادامه توضیح داد: «حتی اگر فرض کنیم فسخ قرارداد در تابستان انجام شده، قرارداد قبلی خاتمه یافته و سپس قرارداد جدیدی منعقد شده که اکنون قرار است به ثبت برسد، باز هم آسانی بازیکن جدید محسوب نمی‌شود. بنابراین، از این منظر نیز منعی برای او نیست. ممکن است مذاکره یک بازیکن با باشگاهی دیگر در زمان داشتن قرارداد، تخلف محسوب شود، اما این موضوع

کار شخصاً مراجعه کند، منطقی به نظر نمی‌رسد.» باختر با اشاره به موضوع بازیکن جدید بودن آسانی تأکید کرد: «فارغ از اینکه فسخ قرارداد او در تابستان انجام شده باشد یا نه، آسانی بازیکن جدید محسوب نمی‌شود. حتی اگر در تابستان با پرسپولیس مذاکره کرده باشد، صرف مذاکره به‌تنهایی نمی‌تواند چنین عنوانی را برای او ایجاد کند. ممکن است مذاکره یک بازیکن با باشگاهی دیگر در زمان داشتن قرارداد، تخلف محسوب شود، اما این موضوع